

## **ВИСНОВОК РЕЦЕНЗЕНТА**

щодо дисертаційного дослідження **Сіренка Владислава Геннадійовича**  
**«Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами  
єдиноборств у процесі фізичного виховання»**, поданого на здобуття ступеня  
доктор філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)  
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

**Актуальність теми виконаної роботи.** Несприятливі соціально-економічні умови життя, війна в Україні, інтенсифікація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання обумовлюють стійку тенденцію до погіршення стану ментального здоров'я учнівської молоді. За даними опитування «Українського інституту майбутнього», в тому числі й для учнів старшої школи. Це підтвердило й дослідження Gradus Research. За його результатами, серед основних скарг українців на ментальне здоров'я, переважають тривожність та психоемоційна напруга (53%), порушення сну (50%). Погіршення стану ментального здоров'я, зокрема зниження психоемоційної стійкості у підростаючого покоління, підтверджують й результати наукових досліджень у галузі охорони здоров'я, психології та педагогіки. Враховуючи зазначене вище, та, погоджуючись з дисертантом, що зазначена проблема досі не отримала належного висвітлення у вітчизняній педагогічній науці, хочемо відзначити, що подане на рецензію дисертаційне дослідження «Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання» є актуальним в кількох наукових площинах: у контексті сутності теоретичних засад формування психоемоційної стійкості учнівської молоді в процесі фізичного виховання у сучасній психолого-педагогічній теорії; у контексті методичного забезпечення формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання; у контексті дослідно-експериментальної перевірки методики формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання.

**Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна.** Використання сучасної методології наукового пошуку, визначення методів дослідження у відповідності до ступеня їхньої необхідності, об'єктивності, надійності та валідності щодо репрезентованого дослідження, обґрунтування актуальності проблематики дослідження, надали можливість дисертанту в цілому правильно визначити об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, уточнити понятійний апарат дослідження, який в повному обсязі розкриває зміст представленої теми і ті ключові аспекти, які ґрунтовно висвітлює автор. Ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлена й

використанням широкої джерельної бази (список використаних джерел включає 201 найменування, з яких 16 – іноземною мовою) та належною апробацією отриманих результатів. Дисертаційна робота має беззаперечну наукову новизну, оскільки в ній вперше визначено особливості прояву рухових та вольових якостей залежно від сили нервової системи; зафіксовано зв'язок рівня психоемоційної стійкості з руховим розвитком та вольовою сферою учнів старшого шкільного віку; розроблено і обґрунтовано методику формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання та підтверджено її ефективність; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень під час занять різними видами єдиноборств учнівської молоді з урахуванням рівня їх психоемоційної стійкості.

**Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих роботах.** Основний зміст роботи повною мірою викладено у достатній кількості публікацій у фахових наукових виданнях України (3 статті), з яких 1 стаття у зарубіжному виданні, що індексуються у міжнародній наукометричній базі Web of Sciences, а також у матеріалах конференцій різного рівня.

**Рекомендації з використання результатів дослідження.** З огляду на актуальність проблеми дослідження, її недостатню розробку в освітній теорії та практиці (у науковому педагогічному доробку в Україні відсутній ґрунтовний аналіз теорії і практики формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання) впровадження результатів дослідження в освітню практику є педагогічно вмотивованим. Вважаємо, що положення та результати рецензованого дисертаційного дослідження можуть значно розширити основні підходи до керування стресами та збереження ментального здоров'я учнівської молоді в умовах раціонально організованої рухової активності у різних формах фізичного виховання в школі; стати основою для впровадження різних видів єдиноборств у практику фізичного виховання школярів; у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема, під час викладання фахових дисциплін, а саме: «Спортивна боротьба», «Методика викладання обраного виду спорту» циклу професійної підготовки і практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури.

**Зауваження і недоліки роботи.** Загалом позитивно оцінюючи роботу В.Г. Сіренка, варто, на нашу думку, вказати на проблемні місця у даному дослідженні та сформулювати рекомендації щодо їх усунення:

1. В ході теоретичного аналізу літературних джерел щодо стану розробленості досліджуваної проблеми, здобувач не завжди чітко висловлює власну думку щодо теоретичних положень та потрактувань окремих понять, висвітлених у наукових доробках інших дослідників.



2. На наш погляд у першому розділі дисертації у п. 1.4 «Досвід використання засобів фізичного виховання для формування психоемоційної стійкості дітей та молоді» доцільно було б закцентувати більше уваги на досвіді використання засобів фізичного виховання для формування психоемоційної стійкості саме учнів старшої школи, а не узагальнювати всі вікові групи учнів.

3. Визначаючи організаційно-педагогічні умови формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання, автору варто було б більш ґрунтовно розкрити особливості їх реалізації через зазначені в Моделі загальні, дидактичні та специфічні принципи.

4. На нашу думку, зміст дисертації значно виграв би, якби В.Г. Сіренко у додатках розмістив практичні рекомендації, щодо використання основних положень та результатів дослідження у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема, під час викладання дисциплін циклу професійної підготовки і практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури.

5. Автору слід звернути увагу на оформлення списку використаних літературних джерел відповідно до вимог, а саме: літературні джерела в межах дисертації повинні бути оформлені в єдиному обраному стилі. Згідно із наказом МОН № 40 від 12.01.2017 на вибір можна використовувати Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» ДСТУ 8302:2015 з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) або один із стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій, які загальнозживаними в зарубіжній практиці оформлення наукових робіт.

6. У тексті дисертації не завжди коректно розставлені посилання на літературні джерела, зустрічаються стилістичних та граматичні помилки.

**Загальні висновки.** Наведені зауваження не впливають на загальне позитивне враження щодо рецензованого дисертаційного дослідження. На нашу думку, дисертаційну роботу **Сіренка Владислава Геннадійовича «Формування психоемоційної стійкості учнів старшої школи засобами єдиноборств у процесі фізичного виховання»**, подану на здобуття ступеня доктор філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура) з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка можна вважати самостійно виконаною та завершеною науковою працею, що за своїм змістом, обґрунтованістю одержаних висновків та новизною отриманих результатів відповідає чинним вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р., № 507 від 03.05.2024 р.) і може бути

